

Latvijas Republikas Senāts

LĒMUMS

Rīgā 2026. gada 13. februārī

Senāts šādā sastāvā: senatori Aija Branta, Māris Leja, Aivars Uminskis,

iepazīnies ar apsūdzētā /Persona A/ aizstāvja zvērināta advokāta Eduarda Vaišļas kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas 2025. gada 18. marta spriedumu, atzīst, ka ir pamats atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

Aizstāvis kasācijas sūdzībā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu pilnībā un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā sakarā ar tiesas pieļautajiem materiālo un procesuālo normu pārkāpumiem, kas noveduši pie nelikumīga nolēmuma.

Aizstāvis uzskata par kļūdainu apelācijas instances tiesas atzinumu, ka, lai atklātu un pareizi iztulkotu /Persona A/ sociālajā vietnē „Facebook” ievietotās publikācijas krievu valodā saturu, nav nepieciešamas speciālas zināšanas lingvistikas un valodniecības jomā, jo šim jautājumam ir juridiska daba, kuras noskaidrošana ir tiesas kompetencē. Šāda kļūdaina atzinuma dēļ tiesa nav veikusi Latvijas Neatkarīgo ekspertu asociācijas speciālistu komisijas konsultatīvā atzinuma un liecinieku /Persona B/ un /Persona C/ liecību izvērtēšanu. Savukārt minētie liecinieki, izvērtējot /Persona A/ publikācijas saturu un tajā lietoto vārdu nozīmi, atzinuši, ka tekstā nav atrodamī vārdi, frāzes vai izteicieni, kuriem atsevišķi vai kopējā publikācijas kontekstā ir genocīda, nozieguma pret cilvēci, nozieguma pret mieru un kara noziegumu slavināšanas, noliegšanas, attaisnošanas vai rupjas noniecināšanas lingvistiskas vai jēdzieniskas pazīmes.

Tiesa arī nav pamatojusi, kāpēc: 1) liecinieka /Persona D/ liecības ir atzīstamas par viņa subjektīvu viedokli, savukārt /Persona E/ un /Persona F/ liecībās paustos subjektīvos viedokļus tiesa atzinusi par ticamiem un attiecināmiem pierādījumiem; 2) tā augstāku ticamības pakāpi noteikusi apsūdzības liecinieku /Persona E/, /Persona F/ /Persona G/ un /Persona H/ liecībām salīdzinājumā ar aizstāvības liecinieku /Persona C/, /Persona B/, /Persona I/ un /Persona D/ liecībām; 3) Latvijas Okupācijas muzeja biedrības (turpmāk – Biedrība) 2019. gada 25. oktobra atzinums ir atzīstams par pieļaujamu pierādījumu.

Kriminālprocesa likuma 573.¹ panta pirmā daļa noteic, ka tiesa atsakās ierosināt kasācijas tiesvedību, ja kasācijas sūdzība vai protests neatbilst šā likuma 569., 571., 572. pantā un 573. panta pirmajā daļā minētajām prasībām.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569. panta pirmajai daļai pārsūdzēšana kasācijas kārtībā ir rakstveida kasācijas protesta vai sūdzības iesniegšana Augstākajā tiesā par tāda apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu, kurš vēl nav stājies spēkā, nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā vai arī tā grozīšanu juridisku iemeslu dēļ. Savukārt saskaņā ar šā panta trešo daļu kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Senāts konstatē, ka aizstāvis kasācijas sūdzībā pamatā ir atkārtojis apelācijas sūdzībā izvirzītos argumentus, kurus apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi un motivēti noraidījusi.

Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka pirmās instances tiesa, pamatojoties uz normatīvo regulējumu, tiesību doktrīnā paustajām atziņām un lietā iegūto pierādījumu vērtējumu pamatoti secinājusi, ka apsūdzētā /Persona A/ darbībās ir konstatējamas visas nepieciešamās un obligātās Krimināllikuma 74.¹ pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes un atzinusi, ka viņa vainīgums inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā ir pierādīts ārpus saprātīgām šaubām.

Atstājot negrozītu pirmās instances tiesas spriedumu, apelācijas instances tiesa, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 564. panta sesto daļu, atzinusi par iespējamu neatkārtot pirmās instances tiesas spriedumā minētos pierādījumus un atzinumus, un vienlaikus izvērtējusi apelācijas sūdzībās norādītos argumentus, ar kuriem apstrīdēts /Persona A/ vainīgums viņam inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā.

Apelācijas instances tiesa piekritusi pirmās instances tiesas atzinumam, ka dokumentos – /Persona I/ rakstveida atsauksmē par Biedrības atzinumu un Latvijas Neatkarīgo ekspertu asociācijas speciālistu komisijas konsultatīvajā atzinumā lingvistikas jomā ietvertā informācija – un liecinieku /Persona B/ un /Persona C/ liecības, izvērtējot tās kopsakarā ar citiem lietā esošajiem pierādījumiem, nerada šaubas par apsūdzētā /Persona A/ vainīgumu viņam inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā. Tiesa arī piekritusi tam, ka atbilstoši Ministru kabineta 2016. gada 20. decembra noteikumu Nr. 835 „Noteikumi par tiesu ekspertīžu iestāžu sarakstu un tiesu ekspertu specialitāšu klasifikatoru” 2. pielikuma 17. punktā noteiktajam lingvistiskā ekspertīze ir saistīta ar pētījumu valodas jomā, teksta vai runas autora noteikšanu un šāda ekspertīze nav nepieciešama /Persona A/ publikācijā pausto izteikumu satura atklāšanai, jo šim jautājumam ir juridiska daba, kuras noskaidrošana ir tiesas kompetencē.

Minētā atziņa pausta arī juridiskajā literatūrā, proti, ka atbilstoši principam *iura novit curia* tiesību jautājumus izlemj tiesa, pamatojoties uz savām zināšanām (*Bārdiņš G. Būtisko lietas apstākļu noskaidrošana un vērtēšana. Rīgā: Latvijas Vēstnesis, 2006, 8. lapa*).

Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesa atzinumu par Krimināllikuma 74.¹ pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva esību apsūdzētā noziedzīgajās darbībās pamatojusi ar tiesību normām un tiesību doktrīnā paustajām atziņām, nevis ar Biedrības atzinumā izteiktajiem secinājumiem. Līdz ar to kasācijas sūdzībā nepamatoti norādīts, ka tiesa Biedrības atzinumu ir izmantojusi kā pierādījumu apsūdzētā vainīguma pamatošanai.

Pretēji kasācijas sūdzībā norādītajam apelācijas instances tiesa lietā esošos pierādījumus, tai skaitā liecinieku /Persona E/, /Persona F/, /Persona G/, /Persona H/, /Persona C/, /Persona B/ un /Persona I/ liecības, ir izvērtējusi atbilstoši Kriminālprocesa likumā noteiktajām prasībām, tas ir, to kopumā un savstarpējā sakarībā un nevienai no tām nav noteikusi augstāku ticamības pakāpi. Atzīstot, ka liecinieku /Persona E/ un /Persona F/ liecības nesatur subjektīvu vērtējumu, tiesa norādījusi, ka liecības attiecas uz pierādīšanas priekšmetā ietilpstošajiem apstākļiem, proti, kādā veidā liecinieki iepazinušies ar /Persona A/ publikāciju. Savukārt liecinieka /Persona D/ liecības par atsevišķiem izteikumiem /Persona A/ publikācijā, tiesa atzinusi par viņa subjektīvo viedokli, jo tas nav pamatots ar pierādījumiem.

Ievērojot minēto, Senāts atzīst, ka aizstāvja kasācijas sūdzības argumenti ir pamatoti ar viņa atšķirīgo viedokli par lietā esošo pierādījumu vērtējumu un pēc būtības ir vērsti uz to, lai panāktu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanu nevis juridisku, bet faktisku iemeslu dēļ, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 569. panta pirmajā daļā noteikto.

Minētais ir pamats atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.¹ panta pirmo daļu.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 573. panta trešo un piekto daļu, 573.¹ panta pirmo daļu, Senāts

nolēma

atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

Lēmums nav pārsūdzams.

A. Branta

M. Leja

A. Uminskis